

Myötätunto tuli osaksemme, mutta ei tehokasta apua.

**Nyt päättyneen sodan kävimme
miesvoimaan nähden yksinämme.**

**Länsivaltujen ensimmäiset apujoukot olisivat ehtineet
rintamillemme aikaisintaan huhtikuun loppupuolella.**

Eduskunta hyväksyi eilen rauhansopimuksen.

Eduskunnan eilen klo 14 pitämässä täysistunnossa esiteltiin valtiokuntaan lähettämistä varten hallituksen esitys Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen rauhansopimuksen hyväksymisen. Puhelempienvosto esitti, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaltiokuntaan.

Lähetekeskustelussa pääministeri Rytli esitti seuraavan lausunnon:

Rauhan tekeminen vaatii usein suurempaa rohkeutta ja suurempaa aloitustyötä kuin sodan aloittaminen. Ennen sodan puhkeamista voidaan tavallisesti sekä omat että vihollisen voimavarat ja niihin perustuvat mahdollisuudet ja riskit arvioida joltisellakin varmuudella ja sen mukaan, kuinka suureksi tämä arviointi osoittaa riskit, voidaan myöskin laskea se uhrausten raja, johon kannattaa sodan välttämiseksi mennä. Sitä vastoin sodan keerran puhjettaessa kukaan ei ole omissa mielessään kukaan. Siihen sisältyy aina yllätyksiä. Läheskään kaikkia tekijöitä ei voida arvioida ja laskea samalla tarkkuudella kuin rauhan aikana.

Pääministeri Risto Rytli.

niin voimakkaaseen sodan käyntiin kuin meillä on ollut mahdollista, on kaikkia rauhansopimuksia tutkittu ja rauhansopimusta pyritty.

Jo ennen hallituksen vaihdosta 30. päivänä marraskuuta, siis samana päivänä, jolloin maahanhyökkäys tapahtui, tarjos Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain hallitus „hyviä palveluksiaan” tiettyihin ratkaisemiseksi rauhansopimukseen. Tämän tarjouksen Suomi heti hyväksyi, mutta Neuvostoliitto hylkäsi sen.

Ensimmäisessä istunnossaan päätti nykyinen hallitus Ruotsin välityksellä käynnä Neuvostoliiton puoleen ehdottaa neuvottelujen jatkamista ja ilmoittain samalla tarkoituksena olevan

tehdä uusia positiivisia ehdotuksia. Samanaikaisesti kuin ehdotus Moskovaan tehtiin, ilmoitettiin siltä myös Euroopan suurvaltain, Skandinaavian maiden sekä Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain hallituksille. Neuvostoliiton hallitus antoi vastauksensa joulukuun 4. päivänä kieltäytyen neuvottelusta ja ilmoittain tehneensä sopimuksen juuri muodostetun „Suomen kansanhallituksen” kanssa.

Kansainliiton yleiskokouksen asettama valtiokunta osoitti joulukuun 11. päivänä Neuvostoliiton hallitukselle kehoituksen lopettaa vihollisuudet ja ryhtyä neuvotteluihin rauhan aikaansaamiseksi kansainliiton välityksellä. Tästäkin Neuvostoliitto kieltäytyi. Radiopuheessaan joulukuun 15. päivänä Suomen ulkoministeri kääntyi avoimesti Neuvostoliiton ulkoasiainkomissaarin, herran Molotovin puoleen uudistaen ehdotuksen sodan kautta keuhkettujen Neuvottelujen jatkamiseksi. Tämäkin yritys ei johtanut mihinkään tulokseen.

Nämä turhaan tehdyt yritykset osoittivat, ettei Neuvostoliiton hallitus silloisessa vaiheessa ollut halunnut päästä rauhansopimukseen ratkaisun, vaan että se oli päättänyt jatkaa sotaa, kunnes Suomi olisi valloitettu ja „kansanhallituksen” kanssa tehty sopimus olisi voitu toteuttaa.

Tällä välillä oli kuitenkin armeijamme sankarillisien vastustuksen kautta hyökkäykset eri rintamilla voitu pysäyttää ja sota oli joutunut uuteen vaiheeseen. Tämä antoi alihetta eri tietä uudelleen ryhtyä tunnustelemaan mahdollisuuksia koetukseen aikaansaamiseksi Neuvostoliiton hallituksen kanssa. Jo jonkun viikon ajan on tilanne kosketus ollutkin olemassa jotta lopulta siihen, että Ruotsin hallituksen välityksellä voittiin ryhtyä keskustelemaan rauhanehdostakin. Tämä tunnustelu johti siihen, että maaliskuun 8. päivänä, kuten eduskunnalle nyt jäsenkäs selväksi, että venäläiset tulevat ryhtymään rajoittamattomaan ja säälimättömään taisteluun Suomea vastaan, ellei jonkinlaisen sopimuksen päästä. Hän näki myöskin sen mahdollisuuden, että Saksa hyökkäisi etelästä Skandinaavian. Hän huomasi, kuinka suuri vaara pili siinä, että Suomen armeija sortuisi „ennenkuin sotilaallinen apu, jota olisi lopullisesti pyydytty liittolaistalvoilla, ehtisi muodostua tehokkaaksi. Hä nsenvuoksi samoin kuin koko sotilasjohto ja hallituksen jäsenet sopivat joidenkin myönnytysten tekemiseksi. Se vanti ankaraa taistelua, jonka aikana hänen jo kerronnan suunnitellen eroamisen mahdollisuutta ja matkaa ulkomaille. Prof. Undénin oia oli tuskin vähemmän tärkeä. Hänen aikoeensa on luettava, että hän sai Ruotsin valtiopäivien ulkoasiainvaltiokunnan periaatteissa myöntymään siihen, että rauhansopimus saa Skandinaavian takuun, joka puolestaan aiheuttaa, että suomalaiset hyväksyivät ehdot, joita he muissa olosuhteissa olisivat pitäneet „tydellisenä tulevana tuhona. Mitään kirjoitettua takuulupausta ei annettu. Kysymyksestä oli gendemanisopimus. Tämän takuun lähemmät määräykset säädettiin vasta rauhan solmimisen jälkeen.

Valitkohtana rauhan solmimiseksi on tietysti sodan jatkaminen. Tällaisessa tilanteessa on vakavasti harkittava, onko sodan jatkamisen kautta edellytyksiä ja mahdollisuuksia pakottaa vastustaja edullisimpiin rauhanehtoihin.

Oikeudettoman hyökkäyksen tapahtuessa maamme vastaan olinne sotaan huonosti valmistautuneita. Olimme luottaneet astamme oikeuteen ja siihen, ettei Venäjä näin oikeudettomaan hyökkäykseen ryhtyisi. Meillä ei ollut mitään taholta lupauksia avustaa tai takeita sen saamisesta. Vastoin esitettiin väitteitä ei kukaan myöskään ollut kehoittanut tai neuvonut meitä vastustamaan Neuvostoliiton vaatimuksia neuvotteluissa.

Koko maailman mielestä Suomen asia oli alusta toivoton. Myötätuntoa tuli osaksemme rupaasti, mutta ei mitään tehokasta apua. Vasta kun esitettiin, että Suomi

(Jatk. 6:lla siv.)

Pohjoismaiden puolustuliiton aikaansaaminen.

NORJAN HALLITUS HARKITSEE LIITON MAHDOLLISUUKSIA.

Oslo, 15. 3. (STT) Norjan sähköseminatolisto on tiedustellut ulkoministeri Kottilla neuvotteleista Pohjoismaiden puolustuliiton muodostamista koskeva kysymyksestä. Ulkoministeri vastasi: Joe neuvotteleja tässä kysymyksessä on ollut aikaisemmin Suomen ja Venäjän välisen sodan aikana, niin missään tapauksessa ei Norja eikä sen hallitus ole osallistunut näihin neuvotteluihin. Norjan hallitukselta ei ole tiedusteltu asiaa, ennenkuin Suomen ulkoministeri teki sen maaliskuun 11. päivän tilana. Otaksoma, että se olisi tapahtunut ennen Suomen valtuuskunnan lähettämistä Moskovaan, ei nimuodoin ole oikea. Neuvottelut Moskovaan alkoivat muutama päivä aikaisemmin. Kysymys puolustuliiton mahdollisuuksien käsittelemisestä tuli todellisuudessa samanaikaisesti ranskalais-englantilaisien joukkojen läpikulupaa koskevan tiedustelun kanssa. Tahdon nimenomaan korostaa, ettei Norjan hallitus ole sitoutunut mihinkään enempään kuin harkitsemaan mahdollisuuksia tuollaisen liiton aikaansaamisesta, eikä suurikärjää ole millään tavalla edottu. Mikäli minä tiedän, ei suunnitelmasta ole vielä mitään luonnosta eikä lähempää kaavallua. Kuitenkin voin tilanteesta nähdä erinäisiä seikkoja, jotka tekevät toivottavaksi tämän kysymyksen vakavan harkittamisen. (Jatk. 6:nalla siv.)

Rauhansopimukselle Skandinavian takuu?

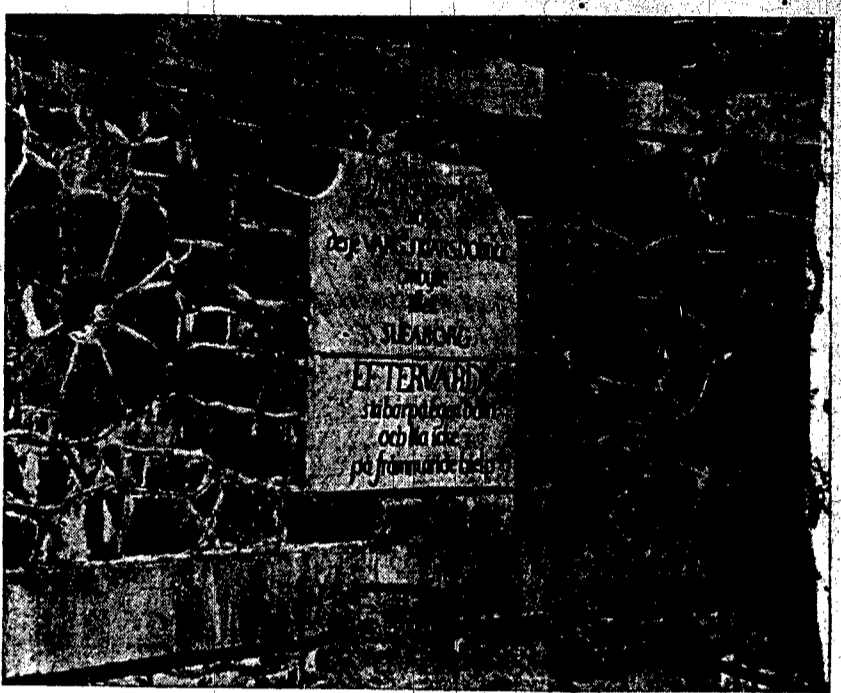
Mannerheim ja Undén rauhansopimusten aikaansaajat.

Lontoo, 14. 3. „Daily Heraldin” Tukholman kirjeenvaihtaja Ronald Matthews kirjoitti eilen mm. seuraavaa: 14 sotavikkoa ovat maksaneet venäläisille vähintään 250,000 kuollutta rintamalla, puhumattakaan siviiliväestön keuhkussa tapahtuneista menetyksistä. Vaikka suomalaiset tekevät suurin miönnytyksiä, tämä on mitä nöyryydyttävintä häviö Venäjän voittamattomalle puna-armeijalle.

Kirjoittajan mukaan kaksi miestä oli näiden neuvottelujen päähenkilö: sotamarsalkka Mannerheim ja prof. Undén, Ruotsin valtiopäivien ulkoasiainvaltiokunnan puheenjohtaja. Viime viikkoina sotamarsalkka Mannerheimille oli näiden neuvottelujen päähenkilö: sotamarsalkka Mannerheim ja prof. Undén, Ruotsin valtiopäivien ulkoasiainvaltiokunnan puheenjohtaja. Viime viikkoina sotamarsalkka Mannerheimille oli näiden neuvottelujen päähenkilö: sotamarsalkka Mannerheim ja prof. Undén, Ruotsin valtiopäivien ulkoasiainvaltiokunnan puheenjohtaja.

Uutta rajaa

kuokovissa epäselvissä tapauksissa kehoitetaan asianomaisia taltaloita tiedustelunsa käsittelemään Siikojen Huollon Keskuksen puoleen, puh. Helsinki 6003.

Augustin Ehrensvärdin tunnuslause Suomenlinnassa: „Jälkimaailma, seis! Olla omalla pohjalla äläkä luota vieraan apuun”.

Suomen ja Venäjän sodan äkillinen päättyminen

uhkaa aiheuttaa sisäpoliittisen kriisin Ranskassa.

Hallituspuolaa pidetään mahdollisena. — Rauha on suuri tappio länsivalloille.

Parisi, Reuterin kautta, 15. 3. (STT) Suomalais-venäläisen sodan äkillinen päättyminen, joka seurasi heti, kun Ranskan hallitus oli virallisesti ilmoittanut olevansa valmis laajassa mittassa auttamaan Suomea, näyttää selvästi aiheuttaneen sisäpoliittisen kriisimielialan Ranskassa. Torstai-iltan salainen istunto senantissa käsiteltiin erällä taholla anteeksi siitä, ettei hallituspuolaa lene kaukana. Sosialistilehti Populaire kirjoittaa: On syntynyt valtiollinen pula, jonka kaikkia seuraajia tänään ei vielä voida arvata. Suuri rippumaton sanomalehti Matin arvelee kuitenkin, ettei Daladierin arvovalta tule tapahtumien jatkavasta kehityksestä kärsimään.

Roma, 15. 3. (STT) Stefanin toimiston diplomaattinen kirjeenvaihtaja kirjoittaa, että ranskalais-englantilainen seltitys, jonka mukaan länsivallat edullisena hetkenä eivät voineet auttaa Suomea valteuksien vuoksi, jota esintyi joukkojen varustamiseksi sodan käyntiin muualla kuin länsirintamalla, ei ole vakuuttava, sillä tiedetään liittoutuneiden äskettäin vastustaneen lässä olevaa retkikuntaansa. Usat Ranskan lehdet yrittävät nyt vapauttaa Ranskan hallituksen toimetomuuksyyteestä yrittäen kääntää koko vastuun Suomen nurheilista tapahtumista Englannin kohdalle. Miten asia onkin, käsitetään Ranskassa melkein yleisesti, että suomalais-venäläinen rauhanteko merkitsee liittoutuneiden tähänasti suurinta diplomaattista ja sotilaallista tappiota.

Liittoutuneiden välintulo olisi saattanut myöskin Saksan armeijan astettuun Suomen armeijaa vastaan.

Lontoo, Havasin kautta, 15. 3. (STT) Timesin diplomaattinen toimittaja esittää otsakkeella „Voittamattomia esteitä” varustetussa kirjoituksessaan sen politiikan syitä, jota Ranska ja Englanti ovat Suomen ja Venäjän välisen seikkauksen alkamisesta lähtien noudattaneet. Sodan ensivaiheessa aikana suomalaiset katsoivat tarvitsevana enemmän ulkomaisia sotatarvikkeita kuin sotilaita länsivallolta, koska ulkomalaiset joukot olisivat vähemmän määrääksi soveltuvia pohjoisella seudolla, sanotaan kirjoituksessa. Kohta uuden vuoden jälkeen suomalaiset olivat sitä mieltä, että he tarvitsevat miehii, jotka

voivat ryhtyä toimintaan lumen sulamisen jälkeen. Ruotsi saii siltä välin tuhansien vapaaehtoisten mennä rajansa yli ja se lähetti Suomeen runsaasti sotatarvikkeita, mutta, samoin kuin Norja, vastusti Ruotsi säännöllisten englantilaisien ja ranskalaisten joukkojen läpikulua, peitaten joutuvansa Saksan hyökkäyksen kohteeksi. Liittolaiset eivät koskaan aikoneet yrittää mitään läpimarskia Skandinaavian maiden kautta ilman näiden suostumusta. He käsitteivät hyvin Skandinaavian tukalan aseman. Lopuksi oltiin sitä mieltä, että vetoamaan kansainliittosopimuksen 10. artiklan mukaisesti voisi ratkaista ryhtymyksen. Päätyynä siihen, että suomalaiset eivät esittäneet tätä vetoamista, lence ollut käsitys, että liittolaisen välintulo olisi saattanut myös Saksan armeijan astettuun Suomen armeijaa vastaan. On myöskin mahdollista, että jokin pienempi ryhtymä liittäisi hävittämistä viimeistä kunniallisen rauhan toivoa. Varmasti oltiin sitä mieltä, että liittolaisten välintulo olisi saattanut myös Saksan armeijan astettuun Suomen armeijaa vastaan. On myöskin mahdollista, että jokin pienempi ryhtymä liittäisi hävittämistä viimeistä kunniallisen rauhan toivoa. Varmasti oltiin sitä mieltä, että liittolaisten välintulo olisi saattanut myös Saksan armeijan astettuun Suomen armeijaa vastaan.

Venäjä suuntaa nyt toimintansa Kaakkois-Eurooppaan?

Huuhja Venäjän ja Romanian hyökkäämättömyyssopimuksesta.

Amsterdam, Havasin kautta, 15. 3. (STT) Tšekkiläisten sanomalehtien tietojen mukaan palaa Saksan Moskovaan oleva lähettäkö kohdakkoon Berliiniin antaakseen selostuksen Venäjän vastaisista poliittisista suunnitelmista. Tällöin tapahtuvissa neuvotteluissa otetaan puheeksi myöskin Venäjän alkeet Kaakkois-Euroopassa.

Lontoo, Havasin kautta, 15. 3. (STT) Virallisissa englantilaisissa piireissä ei voida vahvistaa tietoa, jonka mukaan Venäjä ja Romania aikoisivat solmia uuden hyökkäämättömyyssopimuksen. Berliinistä ei ole arvovaltaisin romanialaisiin piireihin saapunut tietoa vahvistusta ja muutoinkin huomautetaan, ettei tällaisiin aloitteeseen voida ryhtyä, ennenkuin on neuvoteltu Balkanin etentien ja erittäinkin Turkin kanssa.

Amerikka avustamaan Suomen

asutuskeskusten jälleenrakentamisessa.

Hooverin johtama avustuskomitea tekee asiasta ehdotuksen Amerikan kaupungeille.

Tasavallan presidentti on saanut Hendrik van Loolta, Yhdysvaltain sivistysministerin huomattavalla edustajalta, seuraavan sähköisen:

Presidentti Kallio, Helsinki.
Me, jolla on ollut onni olla mukana Herbert Hooverin avustustöiminnässä meanne hyväksi, vakuutamme teille, että kansanne suurenmoisen rohkeus ja häpeä siitä, että emme ole kyenneet auttamaan teitä, kannustaa meitä työskentelemään ankarammin kuin ennen Suomen uudelleen rakentamiseksi ja esittämme huomenna suunnitelman, että jokainen Amerikan kaupunki ottaa huolehtia Suomen asutuskeskusten asutuskeskuksesta aineellisten arvojen saattamiseksi entiseen. Koska te taistelette meidänkin puolestamme, on tämä vähin, mitä voimme tehdä osittaaksemme kunnioitukseksi ja ihailumme Hendrik van Loon.

Presidentti Kallio on vastannut seuraavasti:

Mr Hendrik van Loon.
Kiitän ystäväillänne sähköisomastanne ja toivotan sydämeistäni, että ihmisystävälliset suunnitelmanne Suomen tuottujen asutuskeskusten uudelleenrakentamiseksi saisivat Amerikan kansan kannatuksen.
Presidentti Kallio.

Norja myöntänyt 700,000 kruunun

määrärahan Norjassa oleskelevien suomalaisten pakolaisten avustamiseksi.

Oslo, 15. 3. (STT) Suurkirjuri hyväksyivät istunossaan perustaneen samupäivällä yksimielisesti ulkoasiain ja perustuslakivaliokunnan ehdotuksen 700,000 kruunun määrärahan myöntämiseksi avustukseksi Suomen kansalaisille, jotka olivat pakolaisia saapuneet Norjaan. Suurkirjuriin puhelempienvosto esitti, että puhelempienvosto on yhteisesti hallituksen kanssa päättänyt ottaa harkittavaksi, mikä suurkirjuriin puolestaan tulee tehdä antaakseen apua Suomen vaurioiden korjaamiseksi.

Lahjoituksia.

Tohtori J. V. Parrainen muistella on puolestustalokseen lahjoittamaton tehty 1 milj. markan lahjoitus. Lisäksi on tehty useita pienempiä lahjoituksia.

Venäjä ja Suomen välillä tehdyn rauhansopimuksen sisällön tultua tunnetuksi herätti se huomattavasti suurta huomiota ja läheiset tutkittiin tarkoin ja perusteellisesti.